

พัฒนาการด้านสาธารณสุขและการจัดตั้งสถานพยาบาลในจังหวัดสงขลา

* พัทรินทร์ ลั้งแท้กุล

นับตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา ประเทศไทยมีการพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนประเทศให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศมากขึ้น สำหรับการพัฒนาด้านสาธารณสุขซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชชนนั้น ในปี พุทธศักราช ๒๔๑๓ มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับสุขาภิบาลเป็นครั้งแรก มีพระราชบัญญัติธรรมเนียมคลองขึ้น เพื่อให้มีการรักษาความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง เพราะเชื่อกันว่าการใช้น้ำสกปรกเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บได้ และผลจากการที่พระองค์ได้เสด็จประพาสเมืองสิงคโปร์ ในปี พุทธศักราช ๒๔๒๙ ได้ทอดพระเนตรเห็นการจัดตั้งโรงพยาบาล จึงมีพระราชดำริให้มีโรงพยาบาลขึ้นในกรุงเทพมหานคร เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คอมมิตตีจัดการโรงพยาบาล" เพื่อจัดสร้างโรงพยาบาลวังหลัง ธนบุรี ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสร้างโรงพยาบาลและพระราชทานนามโรงพยาบาลว่า "โรงพยาบาลศิริราช" ซึ่งมีการรักษาทั้งแบบตะวันตกและแบบแผนไทย ต่อมาในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปีพุทธศักราช ๒๔๕๗ กระทรวงมหาดไทยต้องการให้จังหวัดต่าง ๆ มีสถานสำหรับการรักษาผู้ป่วย และจำหน่ายยา ซึ่งเรียกสถานทีนี้ว่า "โอสถสภา" ในภายหลังงานสาธารณสุขได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น "สุขศาลา" โดยถือว่าสุขศาลาเป็นศูนย์กลางการสาธารณสุขในสมัยนั้น ต่อมาในปี พุทธศักราช ๒๔๕๙ กรมพยาบาลเปลี่ยนชื่อเป็นกรมประชาภิบาล สังกัดกระทรวงมหาดไทย มี ๔ กอง คือ กองบัญชาการเบ็ดเสร็จ กองสุขาภิบาล กองพยาบาล กองเวชวัตถุ

สำหรับเมืองสงขลา เป็นหัวเมืองสำคัญในมณฑลปักษ์ใต้มาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นที่ตั้งที่ทำการมณฑลนครศรีธรรมราช เป็นเมืองที่มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ ต่อเนื่องมายาวนาน ทั้งในด้านการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ด้านศาสนา สำหรับด้านการสาธารณสุขในระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงเป็นอุปราชมณฑลปักษ์ใต้นั้น พระองค์ทรงห่วงใยในเรื่องสุขภาพอนามัยของประชาชน อยากให้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บและโรคระบาดต่าง ๆ ทรงให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพมาโดยตลอด มีความพยายามที่จะให้เมืองสงขลา มีการจัดตั้งโรงพยาบาล สถานพยาบาลต่าง ๆ เพื่อรักษาโรคให้มีความทันสมัยมากขึ้น โดยใช้วิทยาการทางการแพทย์ที่มีความก้าวหน้า ดังนั้นในปี พุทธศักราช ๒๔๕๖ พระองค์ทรงบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และเรียไรเงินจากข้าราชการเพื่อตั้งสภากรรมการป้องกันโรคติดต่อได้สำเร็จ ในปี พุทธศักราช ๒๔๖๓ ทรงตั้งโรงพยาบาลในตัวเมืองสงขลาขึ้นเป็นแห่งแรก เรียกว่า "สงขลาพยาบาล"^๑ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๖๑ ถนนรามวิถี ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เนื้อที่ ๙ ไร่ ๒ งาน ๘๘ ตารางวา ปัจจุบันแม้ว่าโรงพยาบาลสงขลาแห่งนี้ได้ย้าย ไปยังโรงพยาบาลสงขลาแห่งใหม่แล้ว แต่ชื่ออาคารของโรงพยาบาลยังปรากฏชื่อ "ตึกยุคลทิฆัมพร" มาจนถึงปัจจุบันนี้

* นักจดหมายเหตุชำนาญการ หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สงขลา

^๑ เล็ก มโนมัยอุดม, นายแพทย์. (๒๕๔๕,กรกฎาคม). เด่นในฉบับ : พลิกปูม รพ.สงขลา ๗๗ ปี สามยุค. จุลสารสัมพันธ์



สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมขุนลพบุรีราเมศวร์ อุปราชมณฑลภาคใต้
สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช (รหัสเอกสาร ภ หจช สข ศธ ๒.๒.๔/๒)

เพื่อเป็นการยื้อนรำลึกถึงสถานพยาบาลที่ได้มาตรฐานกระทรวงสาธารณสุขแห่งแรกของเมืองสงขลา จะได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาในการพัฒนาด้านสาธารณสุขของจังหวัดสงขลา จัดสร้างสถานพยาบาล การบริหารจัดการ ตอนที่ ๑ ว่าด้วยโรงพยาบาลสงขลา ดังนี้



โรงพยาบาลสงขลา หรือชื่อเรียกว่าอีกชื่อหนึ่งว่า “สงขลาพยาบาล”

หลังจากสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ได้ดำเนินการสร้างโรงพยาบาลทุ่งสงและเปิดให้บริการมาตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๑ มาก่อนแล้ว^๒ เมืองสงขลาซึ่งเป็นที่ตั้งมณฑลนครศรีธรรมราช พระองค์ทรงริเริ่มการจัดสร้างโรงพยาบาลในเมืองสงขลาโดยจัดการเรียกรายเงินและรับบริจาคจากพ่อค้า ประชาชน และคหบดีของเมืองสงขลาในขณะนั้น ได้เงินรวมทั้งสิ้น ๑๗๐,๕๙๓ บาท ๕๘ สตางค์ โดยเมื่อหักค่าใช้จ่ายสำหรับสร้างอาคารและอื่น ๆ แล้ว คงเหลือ ๑๑๕,๕๖๓ บาท ๘๖ สตางค์ โรงพยาบาลสงขลา มีพิธีเปิดให้บริการ มีพิธีเปิดในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๘^๓ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา มีเหล่าข้าราชการ ไปคอยเฝ้ารับเสด็จตามหมายกำหนดการเปิดโรงพยาบาล โดยมีกรมขุนสงขลานครินทร์ เป็นองค์ประธาน ในพิธีการครั้งนี้มีท่านเจ้าคณะใหญ่ ๗ องค์ นำสวด มีพิณพาทย์ ๑ วง มีกองเกียรติยศเสื่อป่า ๑ กองร้อย ลูกเสือ ๑ กองร้อย ตั้งแถวอยู่ที่ถนนหน้าโรงพยาบาล เวลา ๙ นาฬิกา ๑๐ นาที สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และเจ้านายในชุดของท่านเสด็จโดยรถยนต์ กองทัั้งปวงถวายความเคารพ สมเด็จพระอุปราชาฯ เชิญเสด็จขึ้นประทับ พระสงฆ์สวดถวายชัยันโต และสวดพิธี มีชาวต่างประเทศมาร่วมพิธีในครั้งนี้ เมื่อพระสงฆ์สวดพิธีจบแล้ว ถวายอดิเรก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ อุปราชมณฑลปักษ์ใต้ทรงนำตรวจสถานการณ์พยาบาลทั่วไป หลังจากนั้นได้เสด็จขึ้นประทับรถยนต์ เคลื่อนกระบวนเสด็จออก กองเสื่อป่าและลูกเสือถวายเคารพโดยเปล่งเสียงว่า "สงขลา" ลูกกองรับ "พยาบาล" พร้อม ๆ กัน ๓ ครั้ง แล้วไชโย ๓ ครั้ง เป็นการหมดพิธีการรับส่งเสด็จ

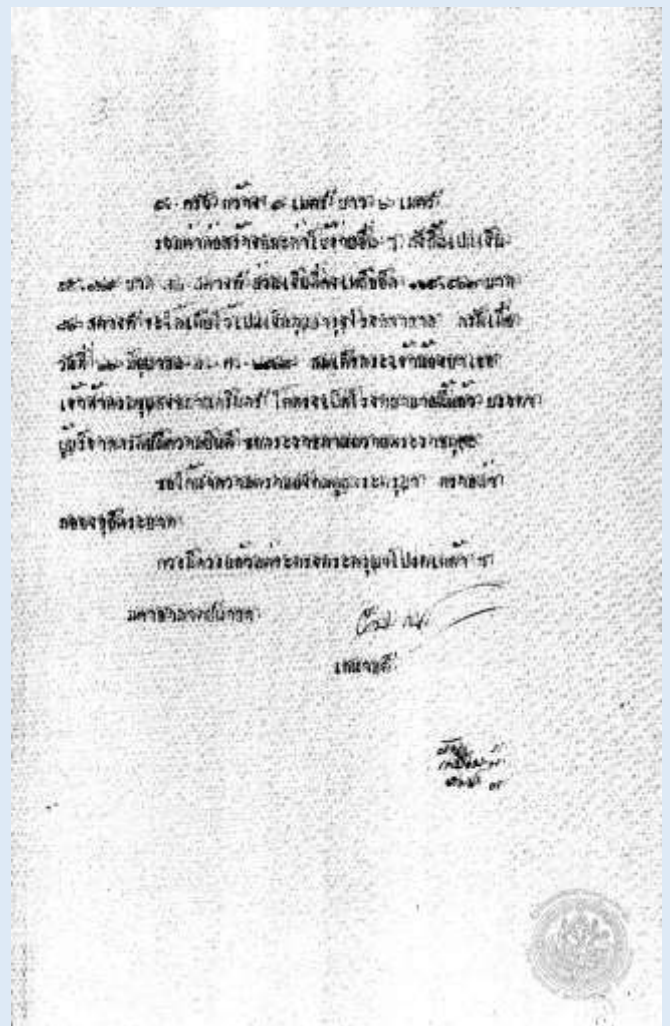
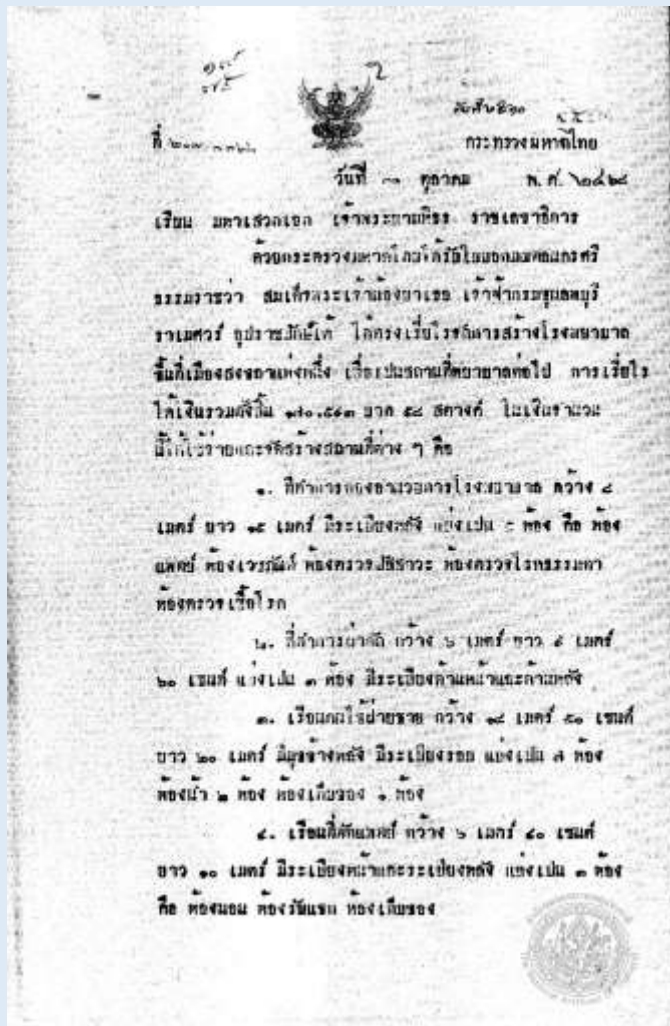


กรมขุนสงขลานครินทร์ องค์ประธานในพิธีเปิดสงขลาพยาบาล
เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๘

^๒ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ม.๑๒.๓/๖ เอกสารกรมราชเลขาธิการ รัชกาลที่ ๖ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง สร้างโรงพยาบาล และเรือนแพทย์ตำบลทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช (๖ - ๘ มกราคม ๒๔๖๑)

^๓ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ม.๑๒.๓/๑๔ เอกสารกรมราชเลขาธิการ รัชกาลที่ ๖ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง โรงพยาบาล จังหวัดสงขลา (๓๑ ตุลาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๘)

อาคารโรงพยาบาลสงขลา มีส่วนประกอบของอาคารต่าง ๆ ได้แก่ ที่ทำการกองอำนวยการโรงพยาบาล กว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๕ เมตร มีระเบียงหลัง แบ่งเป็น ๕ ห้อง คือ ห้องแพทย์ ห้องเวชภัณฑ์ ห้องตรวจปัสสาวะ ห้องตรวจโรค ธรรมดา ห้องตรวจเชื้อโรค ที่ทำการผ่าตัด กว้าง ๖ เมตร ยาว ๙ เมตร ๖๐ เซนติเมตร แบ่งเป็น ๓ ห้อง มีระเบียงด้านหน้า และด้านหลัง เรือนคนไข้ฝ่ายชาย กว้าง ๑๘ เมตร ๕๐ ยาว ๒๐ เมตร มีมุขข้างหลัง มีระเบียงรอบ แบ่งเป็น ๗ ห้อง ห้องน้ำ ๒ ห้อง ห้องเก็บของ ๑ ห้อง เรือนที่พักแพทย์ กว้าง ๖ เมตร ๔๐ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เมตร มีระเบียงหน้าและระเบียงหลัง แบ่งเป็น ๓ ห้อง คือ ห้องนอน ห้องรับแขก และห้องเก็บของ ส่วนห้องครัว มีขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๖ เมตร^๔



^๔ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ม.๑๒.๓/๑๔ เอกสารกรมราชเลขาธิการ รัชกาลที่ ๖ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง โรงพยาบาล จังหวัดสงขลา (๓๑ ตุลาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๘)



ระเปียงด้านหลังของอาคารทำการกองอำนวยการโรงพยาบาลและห้องเวชภัณฑ์



อาคารห้องผ้าตัด (ที่ทำการผ้าตัด)



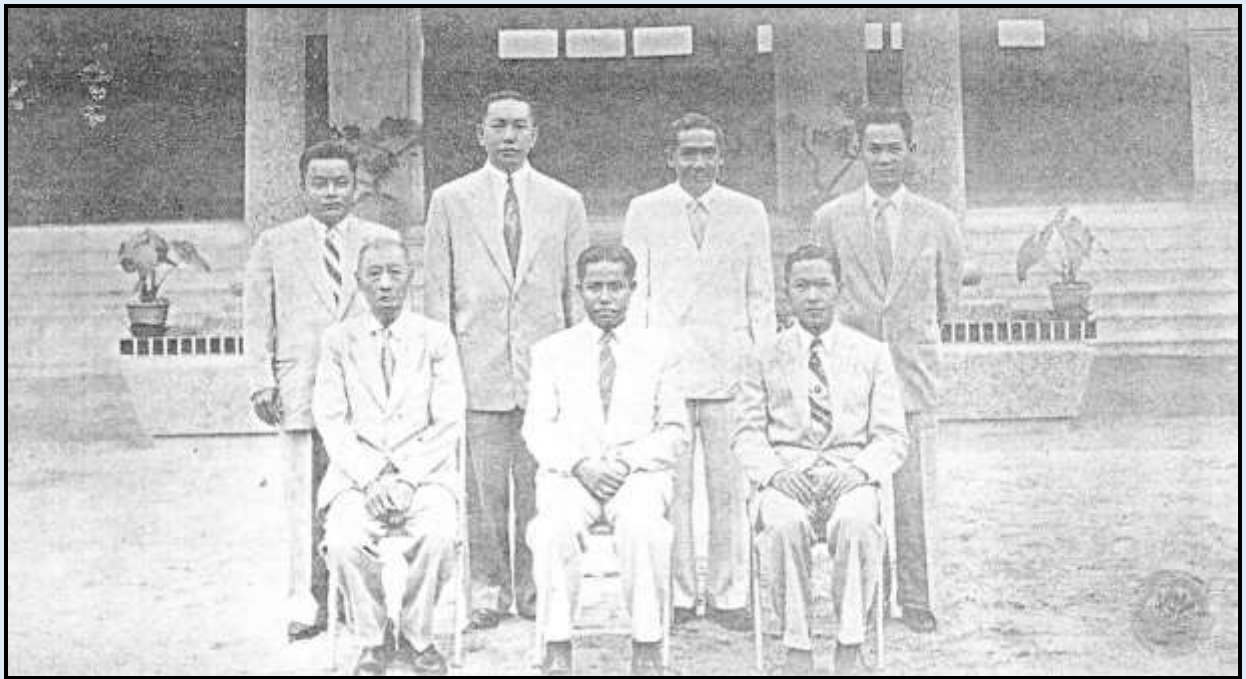
อาคารสำนักงาน (ที่ทำการกองอำนวยการ)

การสร้างโรงพยาบาลสงขลาในครั้งนั้นใช้ทุนทรัพย์ในการสร้างเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๕,๐๒๙ บาท ๗๒ สตางค์ ส่วนเงินที่จะบำรุงต่อไปนั้น อาศัยเงินจากผู้บริจาค แต่ทุนบำรุงโรงพยาบาลแหล่งสำคัญได้จากสมเด็จพระกรมขุนสงขลานครินทร์ ประมาณปีละ ๕,๐๐๐ บาท ตลอดพระชนม์ชีพ นอกจากนี้พระองค์ทำหนังสือพินัยกรรมเพื่อมอบเงินไว้ให้แก่วัฒนสถานสงขลา อีกจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท^๔ ต่อมาในปี พุทธศักราช ๒๔๙๐ นางพุลสุข ปรีชาพานิช บุตรสาวของหลวงประธานราษฎรนิกร ได้จัดสร้าง “ตึกสำราญสุข” ขึ้นอีกตึกหนึ่งเพื่อสร้างเป็นอาคารเอกซเรย์ จัดซื้อเครื่องฉายเอกซเรย์ และอุปกรณ์อื่น ๆ เป็นเงิน ๑๗๐,๑๐๙ บาท ๔๒ สตางค์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นายสำราญ ปรีชาพานิช สามีที่เสียชีวิต

^๔ เรื่องเก่าๆ มาเล่าใหม่ ประวัติสงขลา .(๒๕๖๓). ประวัติศาสตร์สตูล , เรื่องเก่าๆ มาเล่าใหม่ ประวัติสงขลา @songkhlastory. เข้าถึงเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓, เข้าถึงจาก<https://www.facebook.com/pg/songkhlastory/posts/>

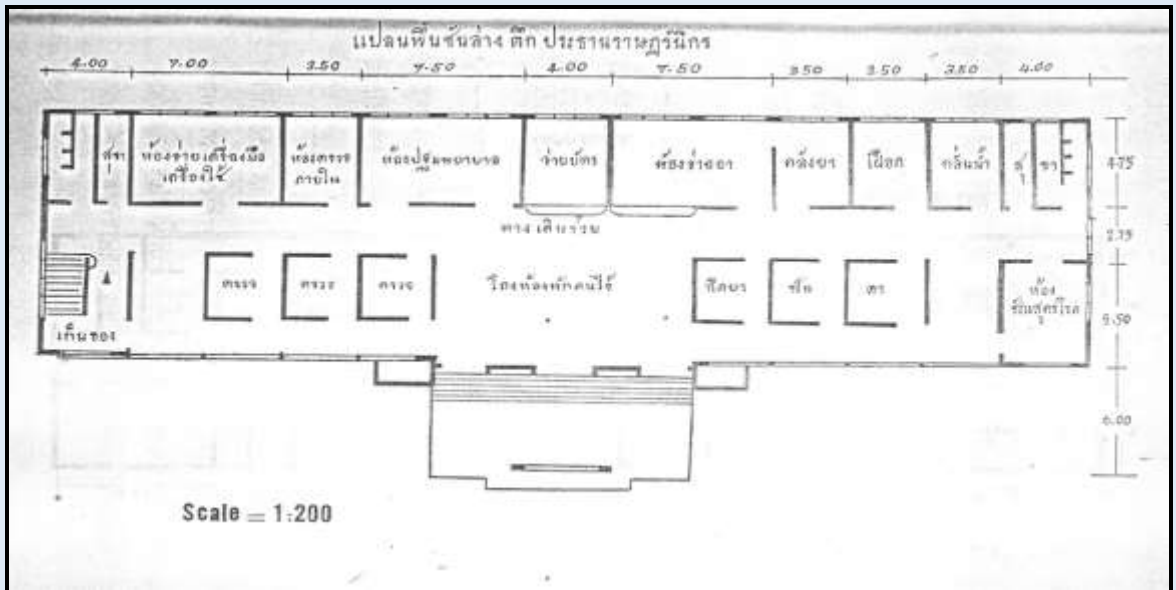
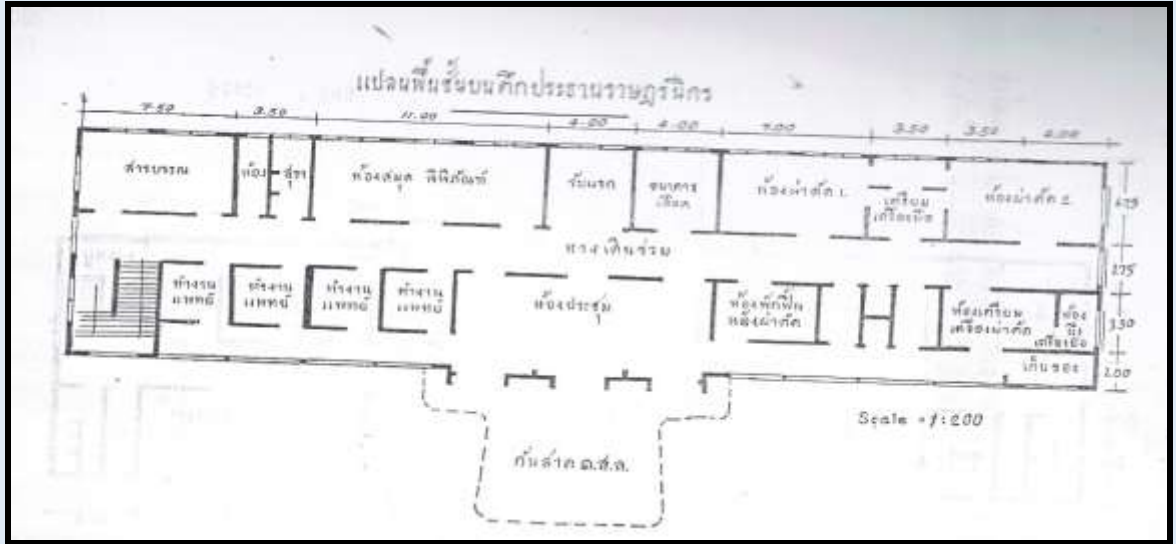
^๖ ประวัติหลวงประธานราษฎรนิกร (๒๕๐๐). จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเกิดครบ ๗๒ ปี ๖ ตุลาคม ๒๕๐๐ หน้า ๑๖ - ๒๐. ธนบุรี : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์.

โรงพยาบาลสงขลา ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างอาคารต่าง ๆ เพื่อรองรับผู้ป่วยที่มาเข้ารับบริการเพิ่มขึ้น หลวงประธานราษฎรนิกรและครอบครัวได้บริจาคเงินเพื่อก่อสร้างตึกอำนวยการ (ตึกคนไข้นอก) ชื่อ “ตึกประธานราษฎรนิกร” เป็นเงิน ๑,๐๑๐,๐๐๐ บาท และรัฐบาลอนุมัติเงินเพื่อสมทบค่าครุภัณฑ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยอาคารหลังนี้ ใช้ตรวจรักษาคนไข้ประจำวัน ซึ่งประกอบด้วยห้องผ่าตัด ห้องชันสูตรโรค ห้องสมุด ห้องประชุม สำหรับแบบแปลนอาคารก่อสร้างได้วางผังห้องต่าง ๆ ภายในตึกไว้อย่างชัดเจนเป็นสัดส่วน การก่อสร้างตึกหลังนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (นายพวง สุวรรณรัฐ) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการก่อสร้างตึก ตึกประธานราษฎรนิกร ขึ้นมาคณะหนึ่งด้วย” หลวงประธานราษฎรนิกรและครอบครัวได้ทำพิธีมอบและเปิดตึกอย่างเป็นทางการในวาระครบรอบคล้ายวันเกิด ๗๒ ปี ในวันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐



จากภาพนับจากซ้ายไปขวา แถวนั่ง หลวงประธานราษฎรนิกร นายพวง สุวรรณรัฐ นายแพทย์เล็ก มโนมัยอุดม
แถวยืน นายสงวน รัตนจันทร์ นายนิกร ประธานราษฎรนิกร
นายแพทย์สัญญา เนตรพุกกะนะ นายแพทย์โสภณ ชีระกุล

^๗ ประวัติหลวงประธานราษฎรนิกร (๒๕๐๐). จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเกิดครบ ๗๒ ปี ๖ ตุลาคม ๒๕๐๐. หน้า ๔ - ๑๕.
ธนบุรี : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์.



ตึกประธานราชภัฏนครพนมในปัจจุบัน ถ่ายจากถนนกาญจนาภิเษย
มองเห็นเจดีย์เขาตั้งกวางอยู่ทางทิศเหนือ

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สร้างพระราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระบรมราชชนกเพื่อประดิษฐาน ณ บริเวณหน้าตึกมทิตลอดุยเดช ซึ่งอยู่ระหว่างตึกสำราญสุข (สร้างใหม่) กับตึกยุคทองห่มพร ทรงพระราชทานเงินเป็นทุนประเดิม จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัลยา สิริวัฒนาพรรณวดี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด “ตึกมทิตลอดุยเดช” และพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบรมราชชนก ณ โรงพยาบาลสงขลา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘ หลังจากโรงพยาบาลสงขลาย้ายไปอยู่ที่ใหม่ จึงได้ย้ายพระบรมราชานุสาวรีย์ไปยังโรงพยาบาลสงขลาแห่งใหม่ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๒



ข่าวในพระราชสำนัก

พระบรมมหาราชวัง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘

วันนี้เวลาเช้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินจากพระราชมังคลาภิเษก หาดทิพย์ ไปทรงประกอบพิธีเปิดพระรูปสมเด็จพระรามาธิบดี เจ้าฟ้าสิริโสภณกุญชร กรมหลวงสงขลานครินทร์ และตั้งนามพิภพกุญชร ณ โรงพยาบาลสงขลา ก็ทรงเปิดโรงพยาบาลประสาทสงขลา โดยสำคัญ.



COURT CIRCULAR

Grand Palace.

Friday, 26th. March B.E. 2508.

This morning Their Majesties the King and Queen left Klaikangwol Palace for Songkhla Hospital, Changwad Songkhla, where Their Majesties performed the ceremony of erecting the Statue of His Royal Highness the late Prince Mahidol of Songkhla and presided over the ceremony of opening the "Mahidol Adulyadej Building" and a new Neurological Hospital, respectively.



๑๕

พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดพระบรมรูปสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม

พระบรมราชชนก

เบ็ดเตล็ดที่คลองคุดยเดช และตึกตำราญสุบ โรงพยาบาลสงขลา

และเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา ณ จังหวัดสงขลา

วันศุกร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๘

ข้าพเจ้าและพระราชินี มีความยินดี ที่มีโอกาสมาเปิดพระรูปบุคคลทรงพลีชีพ และมีตึกของโรงพยาบาลสงขลา พร้อมทั้งเปิดโรงพยาบาลประสาท สงขลา ในวันนี้

ข้าพเจ้าขอใจมา ที่ได้ทราบรายงานมา ทางราชการและประชาชนทั่วไปว่าร่วมมือกัน อุสทนุณ ก้อนกุล และอุปถัมภ์ โรงพยาบาลสงขลา ตลอดจนด้วยดี ทำให้สามารถดำเนินกิจการเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ จนได้เป็นโรงพยาบาลศูนย์วิชาการและศูนย์กลางการแพทย์ภาคใต้ ในบัดนี้ ข้าพเจ้าขออนุโมทนาและขอขอบใจเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และบรรดาผู้มีกุศลเจตนาบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือกิจการโรงพยาบาลสงขลาทุกท่าน

การเปิดโรงพยาบาลประสาทสงขลาขึ้น เพื่อรักษาพยาบาลผู้ป่วยทางประสาทนั้น คงจะเป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งทางส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในภูมิภาคนี้ และทางด้าน การศึกษาและวิจัยทางประสาทวิทยา ข้าพเจ้าขอขอบใจกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และทางกระทรวงมหาดไทย ที่ได้ให้ความสนับสนุนเป็นอันดี

ได้เสียดำหนดแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดพระรูปบุคคลทรงพลีชีพ และมีตึกเบ็ดเตล็ดคุดยเดช ตึกตำราญสุบ ของโรงพยาบาลสงขลา เพื่อใช้เป็นสถานศึกษาและเป็นที่รักษาพยาบาลคนไข้ ต่อไป ขอให้สำเร็จประโยชน์สมตามความมุ่งหมายของทางราชการและของผู้บริจาคทุกประการ ขออวยพรให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้มีความสุขและความเจริญทั่วกัน

ในวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๘ ซึ่งตรงกับวันมหิดล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาถวายสักการะและวางพวงมาลาพระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระบรมราชชนก หลังจากนั้นได้ทรงประกอบพิธีเปิด “ตึกสิรินธร” และทอดพระเนตรนิทรรศการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลสงขลา

และเนื่องจากสภาพเดิมของโรงพยาบาลสงขลา มีเนื้อที่เพียง ๙ ไร่ ๒ งาน ๘๘ ตารางวา นับเป็นโรงพยาบาลทั่วไปที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดในประเทศไทย อาคารมีขนาดและจำนวนไม่เพียงพอที่จะรองรับการให้บริการได้ นายแพทย์ไพฑูริย์ เวชสาร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสงขลา และคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลสงขลา ได้ประสานกับทางจังหวัดสงขลา และกองทัพภาคที่ ๔ เพื่อขอใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ ซึ่งตั้งอยู่ที่ ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา (บริเวณเชิงสะพานติณสูลานนท์) และในเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๘ จังหวัดสงขลาได้อนุญาตจัดสรรที่ดินให้โรงพยาบาลสงขลา เนื้อที่ประมาณ ๘๐ ไร่ และโรงพยาบาลสงขลาได้รายงานให้กระทรวงสาธารณสุขทราบ เพื่อประสานไปยังสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บรรจุโครงการย้ายโรงพยาบาลสงขลา ให้อยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ และประสานกับสำนักงบประมาณ เพื่อขอสนับสนุนเงินงบประมาณสำหรับโรงพยาบาลสงขลาแห่งใหม่ ในสมัยที่ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กำหนดทำพิธีวางศิลาฤกษ์โรงพยาบาลสงขลาแห่งใหม่ ในวันอังคารที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖ โดย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธานในพิธี และ ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มาร่วมในพิธีด้วย ในครั้งนี้ประชาชนในจังหวัดสงขลา ได้ร่วมบริจาคเงินเพื่อสมทบทุนสร้างโรงพยาบาล เป็นจำนวนเงิน ๒๕ ล้านบาท การก่อสร้างกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาในเดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘ โรงพยาบาลสงขลาแห่งใหม่นี้ ตั้งอยู่ที่ถนนสงขลา - ระโนด ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นที่ตั้งของส่วนราชการหลายหน่วยงาน และเป็นจุดศูนย์กลางที่สามารถติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา ได้โดยสะดวก



โรงพยาบาลสงขลาในปัจจุบัน

โรงพยาบาลสงขลาแห่งใหม่ เริ่มเปิดให้บริการรักษาผู้ป่วยใน ผู้ป่วยอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน และผู้ป่วยเฉพาะทาง ตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ และในวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้ย้ายโรงพยาบาลสงขลา ไปยังที่แห่งใหม่ สำหรับโรงพยาบาลสงขลาเดิม ยังคงเปิดให้บริการในนาม “ศูนย์แพทย์ชุมชนเมืองสงขลา” โดยเปิด ให้บริการผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยอุบัติเหตุ ผู้ป่วย เฉพาะทางบางแผนก งานแพทย์แผนไทย และศูนย์วิจัยพัฒนา และต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้เปลี่ยนชื่อจาก “ศูนย์แพทย์ ชุมชนเมืองสงขลา” เป็น “ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองสงขลา ส่วนตึก สิรินครที่อยู่ในบริเวณโรงพยาบาลแห่งเดิม ได้ใช้เป็น ที่ทำการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อ เป็น “โรงพยาบาล เมืองสงขลา” แต่ตัวอาคารเดิมยังปรากฏป้ายชื่อโรงพยาบาลสงขลาเพื่อระลึกถึงโรงพยาบาลแห่งแรก ในตัวเมืองสงขลา



ตึกประธานราษฎร์นิกร ก่อสร้างเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๙ โดยเงินบริจาคของตระกูลประธานราษฎร์นิกร
ยังคงปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- เล็ก มโนมัยอุดม, นายแพทย์. (๒๕๔๕, กรกฎาคม). เด่นในฉบับ : พลิกปฐม รพ.สงขลา ๗๗ ปี สามยุค. จุลสารสัมพันธ์
โรงพยาบาลสงขลา, ๒(๕) : หน้า ๑๐ – ๑๒.
- ประวัติหลวงประธานราษฎร์นิกร” (๒๕๐๐). “ประวัติหลวงประธานราษฎร์นิกร”. ธนบุรี : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์.
จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเกิดครบ ๗๒ ปี ๖ ตุลาคม ๒๕๐๐.
- สงขลา, โรงพยาบาล. (๒๕๖๓). ประวัติศาสตร์สตูล , เรื่องเก่าๆ มาเล่าใหม่ ประวัติสงขลา @songkhlastory. [ออนไลน์].
เข้าถึงเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓, เข้าถึงจาก <https://www.facebook.com/pg/songkhlastory/posts/>
วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓).
- สงขลา, โรงพยาบาล. (๒๕๖๓). เรื่องราวหาดใหญ่-ประวัติและพิธีเปิดโรงพยาบาลสงขลา ปี พ.ศ. ๒๔๖๘. [ออนไลน์].
เข้าถึงเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓, เข้าถึงจาก <https://www.skhospital.go.th/history/>
วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓).
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารราชกรมราชเลขาธิการรัชกาลที่ ๖ กระทรวงมหาดไทย ม.๑๒.๓/๑๔
เรื่อง โรงพยาบาลจังหวัดสงขลา (๓๑ ตุลาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๘)
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารราชกรมราชเลขาธิการรัชกาลที่ ๖ กระทรวงมหาดไทย ม.๑๒.๓/๖
เรื่อง สร้างโรงพยาบาลและเรือนแพทย์ตำบลทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช (๖ - ๘ มกราคม ๒๔๖๑)
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารราชกรมราชเลขาธิการรัชกาลที่ ๖ กระทรวงมหาดไทย ม.๑๒.๓/๑๔

